

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Tehtävien uudelleen organisoinnista voidaan Lupa- ja valvontaviraston osalta todeta, että Päijät-Hämeen maakunnan näkökulmasta Lupa- ja valvontaviraston perustaminen voi onnistuessaan olla myönteinen askel kohti yhdenmukaisempaa lupapalvelua ja tehokkaampaa valvontaa. Viraston tulisi kuitenkin varmistaa, että alueelliset erityispiirteet ja paikallinen asiantuntemus otetaan huomioon. On tärkeää, että virasto toimii läheisessä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa ja että sen toiminta ei aiheuta ylimääräistä hallinnollista taakkaa yrityksille, kunnille ja kansalaisille.

Valtion aluehallinnon tehtävillä on lukuisia yhtymäpintoja kuntien ja maakunnan liittojen tehtävien kanssa, joten muutoksella on väistämättä vaikutuksia niin kuntiin kuin maakunnan liittoihin. Uudistuksessa valtion virastojen koko ja toimialueet suurenevat ja siksi on tärkeää, että valtion aluehallinto pysyy alueilla, on aidosti läsnä ja toimii kehittäjäkumppanina kunnille ja maakunnille. Voidakseen toimia tehokkaasti valtion aluehallinnon tulee tuntea paikalliset olosuhteet, alueiden vahvuudet ja heikkoudet.

Toimialaohjauksen tulee pysyä strategisella tasolla.

Hallituksen lupa- ja valvontavirastosta antaman esityksen 3 §:n kohdan 3 mukaan Lupa- ja valvontavirastolle siirtyvät alueiden käytön valvonta ja ohjaus. Vuonna 2017 tehdyllä lain muutoksella ohjaustehtävä muutettiin edistämistehtäväksi eikä valtion aluehallinnolla ole sen jälkeen ollut alueiden käytön ohjaustehtävää. Maakunnan liitot näkevät, että nyt valmisteilla olevassa valtion aluehallintouudistuksessa ohjaustehtävää ei tule säätää lupa- ja valvontavirastolle. Kyse on Suomen perustuslain (731/1999) 121 §:n kunnallisen itsehallinnon periaatteen noudattamisesta, jossa kunnan hallinto perustuu kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kaavoitus on osa tätä itsehallinnon periaatetta. Näin merkittävästä kuntien itsemääräämisoikeuteen vaikuttavasta kysymyksestä ei tule säätää osana tätä valtion aluehallinnon uudistamisen prosessia, vaan asia tulee tarvittaessa selvittää ja arvioida osana alueidenkäyttölain kokonaisuutta, mikäli siihen nähdään olevan tarvetta.

Uusi valtakunnallinen virastorakenne edellyttää erilaisten yhteistyörakenteiden luomista ja yhdyspintojen arviointia.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Elinvoimakeskusten rooli on keskeinen alueellisen elinvoiman ja kilpailukyvyn edistämässä. Päijät-Hämeen maakuntahallitus on maaliskuussa lausunut mallista, jossa Kanta-Häme ja Päijät-Häme olisivat mahdollisesti osa Etelä-Suomen elinvoimakeskuskokonaisuutta Uudenmaan maakunnan kanssa. Tämä johtaisi tilanteeseen, missä elinvoimakeskuksista tulisi niin kooltaan kuin resursseiltaan valtakunnallisesti erittäin epäsuhtaisia.

Päijät-Hämeen maakuntahallitus esitti 12.03.2024, että Kanta- ja Päijät-Hämeeseen perustettaisiin oma Hämeen elinvoimakeskus. Tämä on ensisijainen esitys Päijät-Hämeen osalta.

Edelleen Päijät-Hämeen maakuntahallitus korostaa tarvetta varmistaa elinvoimakeskusten tasavertainen palvelukyky, -nopeus ja -rakenne, jotta yrityksiä ja toimijoita voidaan palvella tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti eri maakunnissa. Elinvoimakeskusten vaikutusalueella resurssien

tulisi jakautua niin, että sekä kaupunkialueet että maakuntien pienemmät kunnat ja yritykset saavat tarvittavan tuen kehittämiseen ja investointeihin.

Elinvoimakeskusten tulisi tunnistaa yhteistyö paikallisten yrityspalvelutoimijoiden kanssa, kun esimerkiksi Päijät-Hämeessä kaikki kunnat ovat vuodesta lähtien 2025 mukana alueen kehittämisyhtiö LADECissa. Uudistuksen jatkamiselle olisi syytä perehtyä esim. Alankomaiden yrityspalvelumalliin, joka on tehokas yhteismalli EU:n, valtion, kuntien ja alueen yrityspalveluiden organisoitumista esim. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:46.

Päijät-Hämeen liitto toteaa, että on olemassa suuri riski sille, että elinvoimakeskuksen tehtävät ovat päällekkäisiä maakuntien liittojen lakisääteisen aluekehitystehtävän kanssa. Työnjaon tulee olla selkeä. Samalla Elinvoimakeskusten toiminnan tulee tukea alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvaa alueiden kehittämistä yhteistyössä kuntien ja maakunnan liittojen kanssa.

Valtioneuvoston asetus elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta nimeää, toimialueet ja toimipaikat. Siinä määritellään Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue, johon kuuluvat Uudenmaan ja Päijät-Hämeen maakunnat. Valtioneuvoston asetuksella tulisi säätää vain elinvoimakeskusten toimialueista ja toimipaikoista jokaiseen maakuntaan vähintään yksi, ei päätoimipaikoista. Päijät-Hämeen liitto esittää toissijaisena ratkaisuna, että Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikaksi määritellään Lahti ja toimipaikaksi Helsinki.

Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikan perustaminen Lahteen on perusteltua mm. siksi, että siten ehkäistään valtionhallinnon ja sen työpaikkojen keskittymistä pääkaupunkiseudulle ja pystytään tasapuolisemmin tunnistamaan maakunnan palvelutarpeet osana elinvoimakeskuksen toimintaa. Lahtea sijaintipaikkana puoltaa myös se, että Lahden kaupungissa ja Päijät-Hämeen maakunnassa on pääkaupunkiseutuun, suuriin kaupunkeihin ja muihin maakuntiin verrattuna suhteessa vähemmän valtion työpaikkoja.

Lahti on helposti saavutettavissa ja monipaikkaisen työskentelyn ja etätöiden ansiosta päätoimipaikan siirtäminen Lahteen ei kuormita juurikaan henkilöstöä. Lahdessa on pienemmät kiinteistökulut kuin pääkaupunkiseudulla ja asuminen edullisempaa. Lahdessa sijaitseva päätoimipaikka tukisi alueen elinvoimaa ja tasapainottaisi alueellista kehitystä Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen osalta on olennaista, että sen toiminta tukee elinvoimakeskusten työtä sekä edistää hallinnon sujuvuutta ja tehokkuutta.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

Kanta- ja Päijät-Hämeeseen perustettaisiin oma Hämeen elinvoimakeskus. Tämä on ensisijainen esitys Päijät-Hämeen osalta.

Päijät-Hämeen liitto esittää toissijaisena ratkaisuna, että Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikaksi määritellään Lahti ja toimipaikaksi Helsinki.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Päijät-Hämeen maakunnan näkökulmasta virastolait ja niihin liittyvät säännöskohtaiset perustelut vaikuttavat pääosin hyvin perustelluilta. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että sääntely on riittävän joustavaa ja mahdollistaa alueellisten erityispiirteiden huomioon ottamisen. Virastoasetuksen tulee selkeyttää virastojen rooleja ja vastuita sekä varmistaa yhteistyö eri viranomaisten välillä.

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Hallituksen esitysluonnos on kokonaisuudessaan kattava. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että uudistuksen vaikutukset arvioidaan säännöllisesti ja että tarvittavia muutoksia voidaan tehdä joustavasti, kun vaikuttavuuden arviointi valmistelussa on ollut puutteellista. Päijät-Hämeen maakunnan kannalta on myös tärkeää, että alueen toimijoiden ääni tulee kuulluksi ja että heillä on mahdollisuus vaikuttaa uudistuksen sujuvaan toteutukseen ja sen kehittämiseen jatkossa. Resurssien ja palveluiden tasavertainen saatavuus on turvattava eri alueille.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Päijät-Hämeen maakunta pitää tärkeänä, että lakiehdotukset, joilla toteutetaan uudistuksen edellyttämät tehtäväsiirrot, ovat selkeitä ja johdonmukaisia. Maakuntien liitoilla tulee säilyttää vähintään nykyinen vahva rooli EU:n alueellisen koheesipolitiikan toteuttamisessa aluetasolla, kun valtion aluehallinto siirtyy entistä suurempiin yksiköihin ja niukkeneviin resursseihin. Tehtävien siirrot Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskuksille, kehittämis- ja hallintokeskukselle sekä muille virastoille tulee toteuttaa siten, että siirtymävaihe on sujuva ja että uusi järjestelmä toimii tehokkaasti alusta alkaen. Lisäksi on varmistettava, että siirtymävaiheessa ei synny katkoksia palveluiden saatavuudessa tai laadussa.

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Onnistuessaan valtion aluehallintouudistus voi parantaa hallinnon tehokkuutta ja alueellista elinvoimaa.

Keskeiset huomioitavat asiat ovat Lupa- ja valvontaviraston johdonmukainen toiminta, elinvoimakeskusten riittävät resurssit, elinvoimakeskusten ja maakuntien liittojen välinen selkeä työnjako ja yhteistyö, sekä uudistusprosessin ja tehtäväsiirtojen sujuvuus.

Uudistuksen käytännön toteutuksessa tulee varmistaa riittävät resurssit ja niiden tasapainoinen jakautuminen elinvoimakeskuksen koko toiminta-alueelle. Lisäksi uudistuksessa tulee huomioida kehittämisen alueelliset erityispiirteet ja tarpeet.

Päijät-Hämeen maakuntahallitus esitti 12.03.2024, että Kanta- ja Päijät-Hämeeseen perustettaisiin oma Hämeen elinvoimakeskus. Tämä on ensisijainen esitys Päijät-Hämeen osalta.

Päijät-Hämeen liitto esittää toissijaisena ratkaisuna, että Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikaksi määritellään Lahti ja toimipaikaksi Helsinki.

Paakkunainen Jari

Päijät-Hämeen liitto - 46/2024 § maakuntajohtajan päätös Niina Pautola-Mol